

עצות להורים להתנהלות תומכת ומומלצת בעת קבלת תעודות המחצית

תקופת חלוקת התעודות מלווה גם עבורנו ההורים בציפייה מתוחה להערכות אותם יקבלו ילדינו. חשוב שנהיה מודעים לכך שהציפיות שלנו לא בהכרח תואמות את אלו של הילד. לעיתים ישנן ציפיות שאינן עומדות במבחן המציאות ואינן תואמות את הישגיו הלימודיים וההתנהגותיים של הילד - מצבים אלה הינם נורמליים וכולנו חווים אותם לאורך הדרך.

מטרתה של התעודה הניתנת במחצית או בסוף שנת הלימודים אינה להעריך את הילד ולתייג אותו כמצליח, כנכשל, כבינוני או כמצטיין. תפקידה לספק תמונת מצב של הישגים לימודיים ותפקוד התנהגותי בפרק זמן נתון. זהו צומת שמאפשר לנו, יחד עם ילדנו, לקחת פסק זמן ולשבת בשולי הדרך, להביט לאחור אל המסלול שעבר בהתנהלות הלימודית, ההתנהגותית והחברתית שלו בבית הספר, להסתכל קדימה אל המסלולים האפשריים ולתכנן את המשך הדרך. זוהי הזדמנות לשבת לשיחה עם הילד, שיחה שתאפשר מבט בוחן על הפער בין ציפיותיו לבין התוצאה, על הקשר בין אופני הלמידה שלו בתקופה המוערכת לבין התוצאה ושתאפשר לו לבטא את רגשותיו ומחשבותיו בהקשר זה.

חשוב שננהל דיאלוג מתמשך עם ילדנו בנוגע לתפקודם הלימודי וההתנהגותי וביחס להישגיהם הלימודיים. זכרו שצומת קבלת התעודות הינו נקודה אחת לאורך הדרך של ילדנו בבית הספר, ושלנו כהורים לילדים ולמתבגרים שנמצאים במסגרת חינוכית. דיאלוג אפקטיבי יאפשר הקשבה לא שיפוטית וניסיון לשמוע ולהבין את זווית ראייתו ואת רגשותיו של הילד וגם להביע את זוויות ראייתו ואת רגשותיו כהורים. רק לאחר שנוצרה שיחה משותפת על זוויות הראייה המגוונות ועל הרגשות של הילד ושלנו ההורים, ניתן להתקדם באופן אפקטיבי לשלב הפקת הלקחים ותכנון מסלול ההמשך. חשוב לא לקפוץ מהר מדי לשלב התגובה ומתן העצות כי אז לא באמת נקשיב זה לזה ועל אף שבאופן מידי נצא עם תחושה שנמצא הפתרון, סביר להניח שזה לא יהיה אפקטיבי בטווח הארוך.

בכל שיחה עם הילד חשוב לקחת בחשבון את גילו ואת צרכיו הייחודיים.

הקשרים בנוגע לחלוקת התעודות שכדאי לשים אליהם לב

חשוב לשים לב להקשרים נוספים שיכולים להשפיע על תחושת הילד בנוגע לחלוקת התעודות: מערכת היחסים של הילד עם מוריו ורגשותיו כלפיהם, והאינטראקציות החברתיות שלו עם בני כיתתו.

ילד שמרגיש מרוחק ממוריו ואינו חש בנוח בסביבתם, סביר שיחווה לחץ ואי וודאות לקראת ולאחר קבלת התעודה, ועשוי ליחס למורה את אכזבתו מההערכות שקיבל. כמו כן, אירוע חלוקת התעודות, על אף היותה של התעודה מסמך אישי, הינו גם אירוע חברתי. ילדים משווים בין תעודות, יש כאלה שנותנים פומבי לגאווה או לאכזבה שלהם מההערכות שקיבלו בתעודה ויש כאלה שיעדיפו להצניע את תוכנה. ישנם ילדים שעשויים להרגיש שלא בנוח בשיח החברתי שנוצר ואף לחוות רגשות כמו בושה, קנאה, כעס וכד'. רגשות אלה הינם נורמליים במצבים מסוג זה וחשוב לאפשר לילד לבטא אותם ללא ביקורתיות.

נקודה נוספת עליה כדאי לתת את הדעת היא האופן בו התעודה נתפסת בעינינו. מרביתנו מתייחסים אל הצינונים בתעודות כמשקפים לא רק את מצבו של התלמיד בלימודים אלא אולי אף את הצלחתו בעתיד. עבור חלקנו נוצרת משוואה לפיה "הציון בתעודה הוא הילד" ולכן חשיבות הציון רק עולה ועולה, והתעודה לעיתים הופכת להיות המוטיבציה העיקרית ללמידה. מדובר למעשה במוטיבציה חיצונית המתאפיינת בהתנהגות הנעתית שמטרתה השגת גמול או מעמד, או הימנעות מעונש. זאת בניגוד למוטיבציה שמקורה פנימי, בילד עצמו, ברצונו ללמוד ולהבין, בעניין ובסקרנות הפנימית שלו. לכן קיימת חשיבות רבה במתן תשומת לב לנושא, כמו גם למידה.

ניצוד נשוחח עם הילד על התעודה?

- זכרו שקבלת התעודה היא נקודה אחת ברצף הלמידה, לכן **אמצו לעצמכם הרגל לשוחח מפעם לפעם עם הילד על ציפיותיו ורגשותיו** – מה הוא חושב שיהיו ההערכות בתחומים השונים, מה יגרום לו להיות שמח ומרוצה וממה הוא חושש. שוחחו אתו על האפשרות שלא הכל יהיה למה שהוא מצפה, וציינו שהתעודה נועדה לשקף תמונת מצב על מנת לאפשר לתכנן את המשך הדרך, להמשיך עם הרגלי למידה ופעולות שמסייעות להצלחה, ובמקביל לתקן הרגלים שלא הוכיחו את עצמם כיעילים.
- עם קבלת התעודה חשוב **לפנות זמן לשבת עם הילד בנינוחות ללא הפרעות**. הקפידו שאורך השיחה יתאים ליכולתו של הילד להקשיב ולהיות פעיל בשיחה. במידה והוא מוסח או מתעייף אפשר לנהל את השיחה בחלקים אך במרווחים סבירים שיאפשרו רציפות.
- **אפשרו לילדכם להתבטא ללא הפרעות**. נסו לוודא אם ברור לכם כיצד הוא רואה ומבין את הכתוב בתעודה ומה הוא מרגיש, ושוחחו אתו על זה לפני שאתם מגיבים ומביעים את עמדתכם.
- **זכרו כי התעודה משקפת את הישגיו בתחומי לימוד או את ההתנהלות ההתנהגותית שלו בפרק הזמן המדובר ולא משקפת את יכולותיו ותכונותיו כאדם**. חשוב למקד את השיחה בהישגיו במקצועות ובתחומים שונים ולא בכישורונותיו ויכולותיו האישיות והשכליות.
- **זכרו שהתייחסות אפקטיבית להערכות בתעודה היא התייחסות להישגיו ביחס לעצמו** - ביחס לשאיפותיו וביחס להישגיו בעבר ולא ביחס לילדים אחרים. הימנעו מהשוואת הישגיו עם אלו של אחיו או חבריו. היו קשובים להשוואות שאולי נעשו בשיחות עם אחים וחברים ולתגובה של ילדכם להשוואות אלה.
- **התמקדו גם בהצלחות ואל תתייחסו אליהן כמובנות מאליהן**. התייחסו להערכות שנתפסות כהצלחה ומעוררות סיפוק אצל הילד ונסו לבדוק יחד אתו מה הוביל להצלחה זו, מה הייתה המוטיבציה שלו, אילו פעולות עשה, אילו הרגלים תרמו לכך, ומה היה מקומכם במהלך זה. זכרו את הדברים שתרמו להצלחה ובחנו כיצד הם יוכלו להועיל בתחומים הדורשים שיפור. זכרו שלכל ילד ולכל אדם יש תחומים בהם הוא מצליח יותר ויש תחומים בהם מצליח פחות, ואל תתנו להישגים החלשים להאפיל על ההצלחות שנחוו במהלך הלמידה ולאילו המשתקפות בתעודה.
- במידה ונדרש שינוי בהתנהלות הלימודית או ההתנהגותית של הילד, חשוב **לא להחליט מייד על החלטות מעשיות**. לרוב, החלטות כאלה שמתבצעות בטרם עת נשארות בגדר סיסמאות ואינן ברות ביצוע. לפעמים חשוב 'לישון' על דברים כדי לאפשר להם לחלחל, לפעמים להתייעץ עם אנשי מקצוע או אחרים ואז, בשיחה נוספת, לסכם יחד על מהלכים ריאליים ומעשיים שמתאימים לכולם.
- **ישנם מצבים בהם נדרש להציב גבולות** ודרישה להתנהלות שאתם ההורים יודעים שנוכן עבור ילדכם. במקרים אלה חשוב לא לפעול מתוך סערת רגשות, לא לנקוט בהאשמות ובתייגים ולהציג את הגבול הנדרש תוך פירוט ענייני ישיר וברור של הציפייה מהילד ואופן המעורבות שלכם. במקרה שבחרתם להציב גבול ולדרוש מהילד התנהלות כלשהי חשוב ללוות את הילד, לעקוב ולנטר את התנהגותו ולספק לו משובים באופן שוטף.
- **זכרו את המורה (המורים)**. כמי שמשמשת כאדם משמעותי עבור הילד, המעורבות והשותפות שלה חשובים וחיוניים - חשוב לשתף אותה בתובנות ובהחלטות שלכם ולהיוועץ בה בהתאם לצורך. תהליכים נכונים לוקחים בחשבון את כל השותפים לעשייה.

תגיות:
עצות להורים ;